

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın **Murat KURUM** tarafından İçtüzüğün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 26.08.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Erzurum gibi büyükşehir statüsünde olan ve nüfus yoğunluğu giderek artan bir kentin içme suyunun sağlandığı Çat Barajı'nda yasal zorunluluk olmasına rağmen koruma alanlarının oluşturulmamış olması hem halk sağlığı hem de çevre güvenliği açısından son derece ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Mevzuata göre içme ve kullanma suyu barajlarında; 200 metre (mutlak koruma alanı), 400 metre (kısa mesafeli koruma alanı), 600 metre (orta mesafeli koruma alanı), 1000 metre (uzun mesafeli koruma alanı) mesafelerde farklı düzeylerde koruma alanlarının oluşturulması zorunludur. Ancak Çat Barajı'nda bu alanlar hâlâ belirlenmemiştir.

Baraj çevresi, hayvanların da otlama amacıyla olduğu bir bölge olması, hayvanların su ihtiyaçlarının buradan karşılanıyor olmasının yanı sıra ölmüş hayvanların su yatakları üzerinde olması, bu çevredeki atıkların yağmur sularıyla baraja karışabilmesi ihtimalini, dolayısıyla da bulaşıcı hastalıkların yayılımını artıtacağı anlamına gelmektedir. Bunun olumsuz etkisi, kitleler halinde halk sağlığının tehdit edilmesi olacaktır.

Ayrıca barajın üzerinde hâlâ yerleşim alanları (Karaseyh ve Budaklar köyleri) bulunmakta ve bu köylerden gelen pis suların baraj suyuna karıştığı iddia edilmektedir. Bu durumun hem Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne hem de İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

Yetkili kurumlar tarafından bu durumun gerekçesi olarak "bölgede arıtma tesisinin bulunması" gösterilmektedir. Ancak bilimsel olarak arıtma tesislerinin tek başına yeterli olmadığı bilinmektedir. Çünkü arıtma öncesinde baraj suyuna bulaşabilecek hayvansal atıklar, patojenler ve kimyasal kirleticiler, suyun kalitesini geri dönüşü olmayacak şekilde etkileyebilmektedir.

Dolayısıyla Çat Barajı'nda koruma alanlarının oluşturulmaması, halk sağlığını ve içme suyunun güvenliğini doğrudan tehlikeye atmakta; aynı zamanda belediye ve bakanlıkların görevlerini ihmal ettiği yönünde kamuoyunda ciddi endişelere yol açmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Erzurum'a içme suyu sağlayan Çat Barajı için koruma alanları bugüne kadar neden oluşturulmamıştır?
2. Çat Barajı'nda koruma alanlarının oluşturulmamasına ilişkin mevzuat açısından Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir? Bu durum hangi yasal düzenleme veya istisnaya dayandırılmaktadır?
3. Baraj çevresinde hayvan yataklarının bulunduğu ve hayvanların doğrudan baraj suyunu kullandığı doğru mudur? Eğer doğruysa bu durumun halk sağlığı açısından riskleri nelerdir?
4. Son 5 yılda Çat Barajı'nda hayvansal atıklar, tarımsal ilaç kalıntılarının baraj suyuna karıştığına dair tespit yapılmış mıdır? Yapıldıysa alınan önlemler nelerdir?
5. Karaseyh ve Budaklar köylerinden gelen atık suların baraj suyuna karıştığı iddiası doğru mudur? Bu konuda hangi ölçüm ve analizler yapılmıştır?
6. Çat Barajı suyunun kalite ölçümleri hangi sıklıkla yapılmaktadır? Son 3 yılın su kalite analiz raporları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
7. "Arıtma tesisinin varlığı nedeniyle koruma alanlarının yapılmadığı" iddiası doğru mudur? Eğer doğru ise, arıtma tesisinin varlığı yasal olarak koruma alanı yapılmamasına gerekçe midir?
8. Çat Barajı'nda mutlak, kısa, orta ve uzun mesafeli koruma alanlarının oluşturulmasına ilişkin somut bir plan veya takvim mevcut mudur? Varsa bu çalışmalar hangi tarihte tamamlanacaktır?
9. Çat Barajı'ndan içme suyu temin edilen Erzurum'da halk sağlığının korunması için Sağlık Bakanlığı ile koordineli bir çalışma yürütülmekte midir?
10. Çat Barajı örneğinde olduğu gibi, ülkemizde içme suyu sağlayan diğer barajlarda da koruma alanı oluşturulmayan başka örnekler var mıdır? Varsa bunların sayısı ve listesi nedir?